

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN

T A R T A L O M :

A szerkesztő asztaláról	73	Lelkész levele hadba induló hívé-	
A háború lelke. Marosi Márton	74	nek. Péter Sándor és felesége	83
A mi katonáink	76	Egyházi és iskolai mozgalmak	85
		Nyilvános elszámolás	87

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Bőrkötés remek** kivitelben 14 kor. **Megrendelhető a szerkesztőnél.**

Minden unitáriusnak szól, de aki az unitáriusokról akar szólni, az sem nélkülözheti ezt a könyvet: *Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután*. Mert ebben meg van magyarázva az unitárius vallás eredete és fejlődése, az unitárius egyház jogai. Ismerteti a vallás alapítóit, az egyház oszlopaait. 400 esztendő nevezetes gondolatai és a négyszáz esztendő, a XIX-ik század értékes alkotásai, mint tiszta tükörből ragyognak vissza ránk ebből a könyvből. Írták legjobbjaink: Ferencz József püspök, báró id. Daniel Gábor, báró Petrichevich-Horváth Kálmán, Fekete Gábor v. b. t. t. főgondnokok, dr. Borbély Ferenc, dr. Borbély István, dr. Boros György, Csifó Salamon, Gálfi Lőrinc, dr. Gál Kelemen, Kiss Sándor, Pap Mózes, Szinte Gábor, Tarcsafalvi Albert, dr. Tóth György, Varga Dénes, Vári Albert, dr. Wendte Károly tanárok, lelkészek és Percelné Kozma Flóra. A 200 nagy 8-rét oldalra terjedő könyv ára 3 K., 5 példány postai költségét fizeti a kiadó Dávid Ferenc-Egylet.

Dávid Ferenc képes életrajza írta Pap Domokos. kiadta a Dávid Ferenc Egylet. A csinos kis mű könnyen áttekinthető szépen megírt életrajza a dévai mártirnak. Ára 50 fillér, postán küldve 58 f.

Akinek valakije a háboruban van, rendelje meg az Unitárius Közlönyt, mert minden unitáriusról meg fog emlékezni, Nagyon becses foglalatja a székely vitézségnek!

Ha legalább 5-ön egyszerre rendelik meg s egy-egy koronát, összesen 5 koronát egyszerre beküldenek, az Unitárius Közlöny háborus számaait egész évben egy csomagban egy névre megküldjük.

Az Unitárius Közlöny régi számaiból 12 drbot 40 fillérért, 100 darabot 2 koronáért küldünk meg.

Az Unitárius Közlöny ez évi 1. számát köszönettel vesszük azoktól, akik nélkülözhetik. Sziveskedjenek beküldeni.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÓRFI ISTVÁN.

Előfizetési ára: 2 korona 44 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 korona 4 f. fizetnek. — Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Add meg az Istennek mi az Istené, a császárnak, ami a császáré. Ezt a jézusi mondást most egészen szósz szerint kell alkalmazni, azzal a megtoldással, hogy minél kevesebbet gondolj magadra, mert veszélyben a hazas most a király parancsa irányít mindent Isten segéd-mével.

Az őszinte imádság megtalálja az Istenhez vezető utat. Ott az ő lábai zsámolyánál megpihen a fáradt lélek, új erőt nyer Isten ingyen kegyelméből s megifjodva tér vissza házához, kertjéhez, földjéhez, hogy tovább dolgozzék az övéi, a hazas jóllétéért, Isten dicsőségére.

Erős szivve, de még erősebb agyra van szüksége a katonának, hogy kibírhatta ezt a háborút. A szívet szagatja az otthon hagyottak miatti aggodás, pedig valóban magáért kellene aggodnia, mert a család boldogsága az ő életétől függ. De ha meghallotta az első ágyudőrejt s meglátta az első sipoló sárkányt, a szíve csak megedződik. Vége szakad az aggodásnak, érzékenységnek, hanem az agy és az egész idegrendszer olyan ostrom alá kerül az éjjeli, nappali és sok napi rettentő harc alatt, hogy nagyon erős és ép szervezet bírja ki megzavarodás, meg-rázkódás (shock) nélkül. Bebizonyosodott, hogy azok, akik nem éltek szesz italokkal, ezt a nagy rázkódást is könnyebben kibírták. Csak tartásatok' rendben szive-tekkel s agyatokat jó katonák, mert még sok van hátra!

A lelkészeknek most kettőzött teher nehezedik a válukra, mert legtöbb helyről hadbavonult a tanító. Az ő

helyét is sok tekintetben pótolni kell. A családfők és a munkabírók százai hadba vonultak. A tavaszi munkára alig maradt férfierő. A gyermekek és az öregek mellett a nőkre erősen sok munka vár. Sokat is el tudnak végezni, ha céltudatosan és tájékozódva látnak hozzá. A megyei hatóságokkal egyelértően, a lelkészek kell hogy vezessék, buzdítsák minden munkára. Most jó hasznát veszik a gyümölcsfa kezelésben való jártasságuknak s bizony a kertészetre is legyen gondjuk.

Uri vendégek kerültek az ország börtöneibe, mert a véreket hullató katonák egészségén és életén nyeresztek. Nem adtak nekik meleg ruhát, tápláló ételt és tartós bakkancsol, hanem olcsó rongyot s a visszatartott ezereket és százezereket zsebre vágják s adták a nagyurat, itták a pezsgőt, vásároltak maguknak palotát. — Most az egyszer rajta vesztek s a népek milliói várják az igazság sújtoló karját, haj, mert sokat szenvedtetik a szegényeket, együgyűeket és könnyelműeket gyilkos uzsorájukkal béke idején is. Csak hadd szenvedjenek, hadd éhezzenek, fázzanak, soványodjanak, rongyosodjanak, mert érdemesek rá.

A háború lelke.

(Felolvastatott az udvarhelyvidéki lelkészkör 47-ik rendes gyűlésén.)

A világtörténelem legizgatóbb fejezetének kifejlődése és lejátszódása ma folyamatban van. A nagy háború megrázó eseményeivel ránehezül mindnyájunk lelkére s kevés türelemmel, hol lelkésedve, hol mély fájdalmat érezve várjuk, hogy mit hoz a holnap. Mi, akik e nagy történelmi napokat átéljük bár, de a főbb események színterétől messze esünk, e történelemből nem látunk egyebet, mint e nagy idők szinte mondhatni kisajátított alakjait és megjelenő képeit. Ezeknél csüggedve, majd föllángolva szemléljük a borzasztó rombolást és hatalmas alkotást, mit a háború lelke végez, átviharozva emberi szíveken és lelkeken. Megérzi ennek érintését, akinek szíve van és maga körül tekint, mert oly jelenségek tűnnek fel körülöttünk, amelyek egy csapásra kitorlik az ember gondolatviágából e szót: közönyösség. Csak látni kell a fáradt, megtört harcosokat, kik visszatérnek közénk gyógyulni és megpihenni. Keveset beszél mindenik, de annál többet mond az a gondolat, melyet olvashatóan, borzalmasan vésett fel homlokára a harci élet. Csak látni kell

azt a helyet, honnan eltávoztak a hősök s ahol nem hal-latszík egyéb azóta, mint fel-feltörő zokogás, mély bá-matos sirás. Csak hallani kell a panaszt, mit az itthon-maradt nő, gyermek, édesanya, vagy agg szülő mond el, vagy amit elhallgat az a lélek, mely megérezte már, hogy az ő szerette nem térhet vissza többé soha.

Oh, lehetetlen ellentáíiani a könnyeknek, hogy ne tör-jenek elő; ki tudna itt parancsolni szívének, hogy a szenvedőkkel együtt ne adja meg magát a mély fájda-lomnak. Hát még ott, ahol dúl és pusztít a zivatar. Ször-nyűség, iszonyat végignézni ott, ahol a háboru lelke rombol.

De szent, magasztos, fölemelő látni, amit épít.

Képeink között megjelenik ősz királyunk, amint se-besült katonái betegágyánál tiszteleg. Egy királyról azt hinnők, hogy csak a hosszú idők nehéz terhe alatt gör-bülhet meg és ime, milliók sorsának hatalmas ura a név-telen hősök előtt meghajol, alázattal. A harcok durva-ságai között elfásult szívé katona a csatatéren kis gyer-meket talál s amíg talán egyik kezével apját célba veszi, a másik kezével a síró gyermeket takargatja, testével védi és oltalmazza. A kegyellen harcos nemcsak öl és gyilkol, hanem a síró gyermek látására megolvad meg-fagyott szívének kérge és az elhagyott gyöngeséget meg-könnyezi, fájlalni tudja. A dúsgazdag emberek a társa-dalomnak a legtöbbször irigyelt, sőt gyűlölt tagjai vol-tak. A dúsgazdag emberekről Jézus sokszor mondott el-ítélő szavakat, de ma áldottá lett azoknak neve, kik meg-nyitják gazdag tárházaikat és a szegény éhezők seregeit ellátják betevő falattal; ma a történelem legnagyobb em-bereinek névsorába iktatják azoknak neveit, kik a haza oltáránái a szegénységet keresik. Ime, a háború lelke ta-mít, nevel, sőt mintha az összetört érzések romhalmazai-ból szentebb, magasztosabb emberi érzéseket támasztana föl. Ki tagadhatná, hogy a háborúnak nagy lelki dol-gokra kiható áldásos megnyilvánulásai vannak. Vannak annyira, hogy amit béke idején ritkán lehetett hallani, most a társadalom életébe mélyen belátó emberek sza-vaikkal és tetteikkel, — ha kell a béke rovására is — di-csöítik és magasztalják a háborút. Ma szeretik a nagy Moltke híres mondását idézni, ki a háborút az isteni vi-lágrend egyik nagy törvényének mondja, mely az em-beriséget az elaljasodástól óvja meg és a legnagyobb eré-nyeket ébreszti fel. Szépen fejezi ki Prohászka Ottokár, hogy »a harcnak s háborúnak is az Isten terveiben nagy szerepe van s ha ellentmond is érzéseinknek, abból nem

következik, hogy nem szolgálja a gondviselés érdekeit». Gróf Tisza István szerint »a háború fogja nemzetünket hatalmasabb, erősebb, szebb és jobb helyzetbe juttatni; a háború munkája lesz, hogy az eddiginél teljesebben lesz egybeforrasztva a magyar haza oltáránál az országnak minden polgára«. Kenedi Géza azt írja, hogy »sohasem lett volna képes az emberiség magasabb társadalmi szervezetek megalkotására, soha nem lett volna képes a ma körülöttünk tajtékzó gyönyörű javak és édes életörömök kifejtésére, ha a gonosz ősi öldöklési düh a háború, föl nem szakította volna állatiassága ősi burkát és napfényre nem hozta volna a társadalmi együttélés legszebb és legnemesebb erényeit«. Sőt tovább megy, a társulás, az összetartás, a testvéri szeretet megteremtőjének nevezi a háborút.

Marosi Márton.

(Vége köv.)

— Tudósítások a nagy világháboruban résztvevőkről. —

59. Létay Balázs.

(Arcképpel.)

Immár elszakadt a reménység utolsó selyemszála is. Létay Balázs nincsen az élők között. Csak 27 évet élt és azalatt fölépítette a szép jövő szikláját, hogy rárakja házáat, melyből hazájának szellemi kincseket kellett volna szállítania.

Aranyosrákoson született 1888-ban. Ott kezdett tanulni. Azután Tordán, majd Kolozsvárt. Itt az egyetemhez tapadt, mert dr. Pósta Béla, a régiségtár igazgatója és tanára fölfedezte szép

tehetségét. Gyorsan megtanult mindent. Utolsó ténykedése, amit mi is élveztünk, az volt, hogy egy angol társaságnak bemutatta a gyűjteményeket. Londonban tanult majdnem másfél évet. Ott megkedveltette magát unitáriusainkkal. A Channing House-ban is szívesen látott és kedves vendég volt. A háború hívására hazajött, bevonult és elesett.

*

Dr. Pósta Béla tanár lapja ezeket a méltató sorokat írja:

Az 1914 november hó 27-én kiadott hivatalos Vesztesség Lajstrom nagy szomorúságot hozott az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtárába. Megerősítette a gazdátlan hír szárnyán már régebben kelt suttogásokat, hogy Létay Balázs, a m. kir. kolozsvári 21. honvéd gyalogezred tartalékos hadapródja, okleveles középiskolai tanár, az intézet osztályarcheológusa, az

északi harctéren hősi halált halt. A szállongó hír azt is tudta, hogy önként vállalt nagy feladat teljesítése közben érték a halált hozó golyók. Minket ez nem lepett meg; előre tudtuk, hogy így lesz. Hiszen jól ismertük és biztosak voltunk benne, hogy ott sem azt fogja keresni, ami könnyebb, hanem odaáll, ahol legnagyobb a veszedelem, tehát leginkább szükség van az egész emberre. Mert egész embernek ismertük őt, akit sem a nélkülözések meg nem törtek, sem a veszedelem nagysága el nem térített attól, hogy feladata teljesítésére egész lelkével hozzá-lásson.

Dulce et decorum est pro patria mori... mondja a nagy latin költő. Mi is hisszük és valljuk ezt. Mégis megsirattuk és

még sokáig fogjuk siratni. Mert bár egyenes lelkének, őszinte szerénységének, majdnem gyermekies vonzódásának és mindenkor munkára való készségének emléke sohasem fog kiveszni szerető emlékezésünkből és szívünkben mindig főhelye lesz Létay Baláznak, — mérhetetlen nagy úrt hagyott maga után.

Mert nagy törekvések megvalósulásának reménye szállott vele sirba. Attól a perctől kezdve, hogy 1909 április elsején az intézet kötelékébe lépett, a keleti archaeológiára való előkészület tettük feladatává. Hibátlan szervezet, vasegészség, mérhetetlen munkabírási, sohasem lankadó munkakedv mellett erős és sokoldalú szellemi képességei biztosították bennünket arról, hogy lesz idő, mikor mindnyájunknak édes büszkesége lesz az az eredmény, melyet hogy e téren el fog érni, egy pillanatig sem volt előttünk kétes.

A feladatává tett kutatások végezhetőse hosszadalmas előtanulmányokat igényel s ezek végzése lehetetlenné teszi a könnyű sikereket, az olcsó irodalmi babérokat. Aki tehát ezekre vállalkozik, annak le kell egy jó időre mondania arról, ami ifju embereket leginkább szokott csábítani: az irodalmi szereplésről. Létay Balázs könnyen tette ezt; sokszor lett volna elmondani valója, de nem hamarkodta el: várt, míg teljesen, a maga egészében, megérlelődik a dolog.

Maguk e kutatások nagy fizikai és szellemi követelmények elé állítják a végzésükre vállalkozót. Mindezek a követelmények ideálisan egyesültek Létay Balázsban. Rajongó szeretettel csüngött tárgyán, melyet erős hazaszeretetből fakadó meggyőződéssel ölelt keblére.

A nagy feladatra öt éven át készült lankadatlan szorgalommal. A tárgyra vonatkozó irodalom tanulmányozásával kapcsolatosan megtanult teljesen angolul és elsajátította a héber nyelv elemeit.

Irodalmi eszközei kimerültével az 1913. év vége felé Páris, majd London gyűjteményeiben folytatta tanulmányait. Mindenkít meglepett volna, mikor nem egészen egy negyedévi külföldi tartózkodása után jelentette, hogy könnyebb ékiratos szövegeket elég jól tud olvasni. Csak mi vettük ezt természetesnek, akik tudtuk, hogy mire képes? Tudtuk, hogy nála nem megerőltetés az, ha a nap 24 órájából tizenkettőt íróasztal mellett töltött, folytonos, egyenletesen elmélyedő munkában.

Augusztus elején Londonban találta a haza hívó szava. — Örömmel cserélte fel a polgári munka kötelességeit a katona fegyverével; nem volt senki, aki több lelkesedéssel szállt volna hadba, mint éppen ő. Kötelességét ott is hiven teljesítette. Utolsó tettével is jogot adott nekünk, hogy büszkén valljuk őt a magunkénak, szép reményeink idő előtt lehullott virágjának.

Ezekért hagyott majdnem kitölthetetlen úrt maga után Létay

Balázs. Évek során át csendes bizakodással folyt munka már erőben levő gyümölcse, annyi időnek lelkesedése, meleg öhaj-tása, kitartó vágya és biztató reménye hullott vele egy jelte-len sirba.

Nekünk pedig nem maradt más, mint mindennek szép em-léke, melyet szeretettel őrzünk meg!

Létay Balázs emléke.

Dr. Pósta Béla egyetemi tanár ur levele atyjához, Létay Lőrinc urhoz:

Igen tisztelt Uram!

Valóban nem tudom, higgyek-e szemeimnek, mikor arra a szomorú jelentésre nézek, amely most jutott kezeimhez és amely azt akarja jelteni, hogy Létay Balázs, a mi intézetünknek leg-szebb reménye nincsen többé az élők között? Régóta hallom már ezt a mindenneknél vigasztalhatatlanabb hírt, hallom különböző formákban, de nem tudtam elhinni, lekemnek minden érzésé-vel ragaszkodtam ahhoz a hithez, hogy ez a hír egyike azok-nak a tévedéseknek, amelyeket a mai szomorú idők — fájdal-om — olyan sűrűn termelnek. Most az édes apja, meg az édes anyja, akiknek lelkéből sarjadzott a mi büszkeségünk, jelentik nekünk ugyanezt a szomorúságot! Higgyek-e azoknak, akiknek szívéhez a legközelebb állott, akiknek fájdalmával a mi szívünk fájdalma bármilyen nagy is, még sem mérhető össze? Nem tu-dom! Nem is engedem kipusztítani a reményt az én szívemből még most sem, hiszen a tévedés még most sem teljesen lehetet-len, de azért a másik lehetőség az én reményem hiúsága, szin-tén nem kizárt dolog és éppen azért elsíratom már most, be-
borítom jeltelen sirját az én szeretetemmel. Oda küldünk minden áldást a messze távolba, oda száll hozzája egész lelkünk.

Az édes apa, az édes anya tudják mit veszítettek az ő édes gyermekükben és bizonyos, hogy hallottak róla mivé készült fej-lődni az a mag, amelyet ők ültettek és amelyet ők ápoltak a zsenge gyermekkorban, de azt csak mi tudjuk, hogy a palánta milyen nemes fává serdült, azt csak mi látjuk, hogy mi puszt-ult, mi hullott vele porba, ha csakugyan elveszett.

Azt a nemes szerepet, amelyet a magyarság nyugat Európa művelődésében játszott, nagyon hamis világításban látja a világ, mert Európa boldogabb nemzetei, akik az emberi művelődés mun-káját ma vezetik, éppen mert boldogabb sorsuk hatalmasabb anyagi eszközöket állított az ő rendelkezésükre, mondjuk, mert ezek a boldogabb nemzetek a maguk szempontjából nézik a dol-gokat, a maguk érdekében formálják a multak történetének ké-pét, holott a magyarság onnan szakadt ki a Keletről, ahol az emberi művelődésnek bölcsője ringott és a legrégibb művelő-

dési, mint a legelső hullám, mely a távoli Nyugatra jutott, ennek a nemzetnek ősei hozták a szárazföldi uton Európába.

Ezt az igazságot ezer és ezer jeltől látjuk, de ezt bizonyítani is kell komoly, erős bizonyítékokkal, ha azt akarjuk, hogy ez az igazság érvényre jusson és olthatatlan lánggal világítson, ha azt akarjuk, hogy ezen igazság fényéből nemzetünknek a jólétének, az emelkedésnek melege származzon.

A bizonyítás munkája nehéz és sokoldalú, hatalmas munkát kíván, amelyhez hosszú és erős felkészülés kell, amelyet csak törhetetlen lélek, hatalmas lelkesedés, a jó Istentől adott fényes tehetségek és elpusztíthatatlan kitartás tehet meg. Hiszen a Tigris és az Euphrates partján a régi Mesopotámiában kell megkezdeni a bizonyítás munkáját, tudni kell a legrégebb írásnak, az ékiratoknak titkát, fel kell fegyverkezni mindazokkal az ismeretekkel, amelyeket a régiségtan tudománya nyújthat, birtokába kell jutni a hatalmas irodalommal rendelkező angol nyelvnek, ismerni kell a benszülött népek nyelvét, összeköttetéseket és barátokat kell szerezni a török világban és mindehhez még erős testtel kell rendelkezni, mely a fáradalmaikat, a hőséget, meg a fagyot emberül állja.

Létay Balázs szinte egy évtizedre terjedő munkával az előkészületnek hatalmas művét már a háta megett tudta, hiszen csak most, éppen e hónapban kellett volna megindulnia az első magyar mesopotámiai expedíciónak, amelynek lelkéül ő volt kiszemelve. Bizonyára sejtik most már, hogy milyen rengeteg a mi veszteségünk. Honnan vegyük ennek pótlására az erőt, honnan merítsük újra egy évtizednek hitét, lelkesedését és munkabírást és hol van az a másik ifju ember, akivel őt magát pótolni lehetne?

Kőrösi Csoma Sándor, Reguly és annyi más után ő ragadta fel ennek a szent küldetésnek zászlaját és mi minden erőnkkel az ő fejlődését követtük bizó hittel és most a siker küszöbén kell őt elveszitenünk!

Valóban mérhetetlen, valóban kiszámíthatatlan a mi veszteségünk és azért még mindig azért imádkozunk, vajha tévedés, vajha rossz álom lenne az egész. A jó Isten kegyelme adja meg nekünk és adja meg önöknek is ezt a nem remélt örömet. Ha pedig nem adná meg, vigasztalja Önöket az a tudat, hogy fiukat, Létay Balázst csak az nem siratja, aki nem ismerte. A mi intézetünk megőrzi az ő emlékét azok között, akik ezért a hazáért nemcsak meghalni tudtak, de akik a legnemesebb munkával élni is tudtak érte. Mi, kik őt most siratjuk, mind elmegyünk utána, ki korábban, ki később, de intézetünk élni fog, ameddig ezen a területen magyar szív dobog és a meddig ez az intézet él, az ő emléke is élni fog. Fogadják az egész inté-

zet nevében legszeretetteljesebb érzéseinket, amellyel maradtunk Önökkel együtt vesztesek.

Kolozsvár, 1914 december hó 5-én.

**Az Erdélyi Múzeum Érem és Régiségtára és
a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetem Érmészeti és Régészeti Intézete.**

Megható az a figyelem, amit dr. Pósta Béla tanusított e ki-tűnő tanítványával szemben. Nemcsak, hogy Londonba meneteletét kieszközölte, hanem arról is gondoskodott, hogy Babyloniában folytathassa kutató tanulmányait. Miután ennek a háboru utját állotta, a régiségtár számára Szeszák szobrásszal megké-szítettette mellszobrát.

Ránk unitáriusokra bizta, hogy a szobornak talapzata is legyen. 500 koronára volna szükség, tehát 50 olyan unitáriusra, aki egy nagyreményű ifju emlékére szives volna 10—10 koronát áldozni. A gyűjtést megkezdettük. Bármily csekély hozzájárulást elfogadunk. Ismerősök, jó barátok és ti mind, kik becsülnétek tudjátok a hőöket, jöjjetek, tiszteljétek meg egy jeles ifju emlékét.

(24.) **Dr. Lukácsi József** a Kárpátokban vezényelte katonáit, mint csapatparancsnok december végétől kezdve februárig. A legkegyetlenebb téli fagyok, zivatarok ott érték. A két méteres hó volt vánkosuk s néha egy-egy pár méteres piszkos havasi viskó a hajlékuk. Tanulmányozták a sokféle golyó pokoli zenéjét s osztották a halált viszonzásul a leterített bajtársakért. A mi ióhadnagyunk elég szerencsés volt, mert csak 18 kiló megkönynyebbülést, kellemetlen rheumát s belsőrési fájdalmas bántalmakat szenvedett. A kolozsvári Vörös-Kereszt kórházban immár jórészt visszaállott egészsége s a parancsnoka ismét egy előkészülő csapat élére állította.

60. **Gáli Zsigmond** ifju tanárunk megtanulta, mivel jár a háboru. Nem kisméretű sebével hazakerült, ki is gyógyult s bár még csak fellábában volt bizodalma, újból jelentkezett s ott van az északi harctéren. Irja: Bizony már jó kis ideje eltelt, hogy Gyulafehérvárról északra hozott a gőzös, de — hála Istennek — eddig még a legjobb egészségben és harci kedvben lettek napjaim. Allásaink előnyösek erősek, a nappalok rendszeren csendések, annál nagyobb a munka és figyelem éjszakánként... A katona mindenhez hozzászokik és a nagy, általános cél, a végleges győzelem elfeledteti az egyéni bajokat és kellemetlenségeket.

61. **Kövendi Kovács Misi** a 18 éves fiu májusban önként vette magára a katonai mundért. Augusztusban már virágos kedvvel indult harcba a galíciai vérmezőkre. A galíciai harctérről

hazatért sebesült bajtársak mesés dolgokat beszélnek a Misi viselt dolgairól. A golyó egyáltalán nem fogja. Ugy jár-kél, motoszkél a golyózáporban, mint midőn otthon, a kövendi pipe legelőn nyári záporosóben terelgette haza édesanyja libáit. Valóságos legendás alakká nőtte ki magát. A tiszt urak is már jól ismerik. Ha szivar, dohány, gyufa, csemege, hus, kenyér kell, csak szólni kell Misinek, mert ő a föld fenekiből is előteremti a kívánt tárgyakat. Egy alkalommal egy kolozsvári tiszt ur, aki alól a lovat kilőtték, arra kérte Misit, hogy valahonnan szerezzen neki egy lovat. Az eset kapóra jött, mert Misi épen az előző napon két koborgó muszka lovat pányvázott ki a közeli erdőben. Kevés idő múlva a tiszt ur eleibe vezette a két lovat. Egyiket a tiszt urnak ajándékozta. A másikon maga menekült el az ellenség ekől.

Misi bátyjának, a kövendi tanitónak, írja egy kollégája a harctérről, hogy milyen nagy szivességet tett vele az őcs. Illető tanító véletlenül belezuhanván egy folyóba, csurron-csurron vizesen evickélt ki belőle. Szerencsétlenségét növelte az az aggodalom is, hogy a novemberi hideg szél csonttá fagyasztja. Szóval az alapos meghülés halált okozható veszedelmének volt kitéve. Egy fatuskon ülve facsargatta átázott ruháiból a vizet, midőn egy gyerek katona eleibe áll, merőn szembenézi és mosolygó arccal mondá: »En tanító urat ismerem. Többször láttam Kövenden bátyámnál. Ne féljen, mert segíték én mindjárt a maga baján stb.« Ezzel lefejtji a tanítóról az átázott ruhát. Maga pedig pörére vetközve, saját száraz ruháját adta rá a tanítóra. Aztán jó tüzet rakott s a tanító vizesruháit pompásan megszáritotta. Így mentette meg Misi a bátyja barátját a meghülés veszedelmétől.

Mezei Márton altiszt egy üveg palackot mutogatott Kolozsvárt, melyet teletelti lépesmézzel Misitől kapott ajándékol a harcmezőn. Nevezett sebesült altiszt egy darab kenyeret is kapott Misitől s azt magával hozta haza. E darab kenyérnek már historiája van. Misit felszólították a megéhezett bajtársak, szerezne valahogyan egy kis kenyeret. Mi i azonnal portyára iramlott. Egy fél nap múlva, mint a kiöntött ürge, nagy lucskosan előbandukolt Misi, hozván hátára madzagolt tarisznyájában egy még jobban átázott kenyeret. Ugy esett a dolog, hogy a folyó ellenséges oldalára ment portyázni s valahol ott kalózkodta a kenyerestartisznyát. Midőn aztán nagy örömmel loholt övei felé, megpillantott egy néhány muszka őrsöt. Egy tűnő perc alatt a vízbe ugrott és szerencsésen a mi partunkra átkászolódot. Az ehetetlen vizes kenyeret aztán szétosztotta a bajtársak között. Ebből való az a darab, mit Mezei magával hazahozott.

Két hónap óta Misit elnyelte a föld. Se hire, se lamva! Lehet, hogy merész kalózkodásai közepette muszka karmok közé került s most valahol Szibériában experimentál, mint hadifogoly.

Ha fogoly lett: holt bizonyos, hogy ott is megtöri a fogoly élet egyhangúságát s ott is kieszel valamit. Tétlen nem ül.

62. **Szabó Balázs** petrozsényi nőtlen bányász augusztus elején vonult be mint gyalogos káplár. Szeptember elején nyolcad magával elfogott 200 orosz. Vaskeresztet és örmesteri rangot kapott érte. Szanokról irt utoljára október 9-én. Azóta semmi hír felőle.

63. **Öt festvé: a harctéren.** 1. Derzsi Dénes a korneuburgi vasuti ezrednél most könnyebb sebesüléssel fekszik a korneuburgi kórházban. 2. Derzsi Dezső a 82-ik gyalogezredben káplár, harcol Galiciában. 3. Derzsi Domokos, a 22.-ik népfelk. honvéd gyalogezrednél harcol, fagyás miatt rövid szabadságon. 4. Derzsi Árpád, a 23-ik vadászszázalójban harcolt Szerbiában, másodszori sebesülés után megy vissza a harctérre. 5. Derzsi Lajos zászlós a 82. távbeszélő osztagban. Derzsi Lajos székeljudvarhelyi hívünk honvédő fiai megérdemlik, hogy róluk e helyen is megemlékezzünk.

(Számos cikk jövőre maradt. Szives türelmet kérünk.)

Lelkész levele a hadba induló hívének.

T. Gedő Domokos közvitéznek.

Kedves Domokos barátom!

Értesültem arról, hogy a magyar nemzet szabadságharcának emlékünnepén, március 15-én fogtok indulni a harctérre. Nagy örömmel értesültem, hogy önként jelentkezé a többi hazafias érzésű társaiddal együtt a menetre.

Óhajtottam volna Udvarhelyre menni, hogy lássalak, de sehogyse volt alkalmam, amit felette sajnálok. Hadd szólottam volna erről a nagy küzdelemről s mondtam volna el, hogy az álnok muszka több 30 éve, mindig készült erre a háborura és egy párszor szinte lángba borult a világ még Bosznia és Hercegovina végleges bekebelezése előtt is, de mindannyiszor visszavonult. Hadd mondottam volna el, mily sok millió rubelt osztogatott szét ellenségeink s különösen a szerbek között, hogy embereket kapjon, kik reánk kígyót-békát kiáltssanak, akik a magyar nemzetnek sirt ássanak, amelybe minket örökre eltemessenek. Azért kellett Milán szerb királynak idő nap előtt lemondania, azért kellett Sándor szerb királyt aljas módon megölni, mert ő is a magyarnak barátja volt és azért kellett Karagyorgye Petárt — a gyilkos felbujtót szerb királynak tenni, hogy aztán ez és fiai szüntelen

lázítsanak, izgassanak ellenünk. Éveken keresztül jól szervezett szövetkezeteinkben a gyermekeket és aggokat is lövésre, bomba vetésre tanították, ujságjaikban Ausztria és Magyarország feldarabolását hirdették, hogy annak leggazdagabb részét Szerbiához csatolják.

Ez az orosz és szerb alattomos munka megölte derek trónörökösünket s áldott, szelidlelkű feleségét, hogy kieroszakolják ezt a rettenetes háborút, amely ha vere-ségünkkel végződne, Attila és Árpád népének, birodalmának úgy hiszem vége lenne, mint vége lett Lengyelországnak, a szabadságért 50 évig küzdő vitéz cserkesz népnek, a művelt és jámbor finn népnek és még oly sok népnek és országnak, melyeket lába alá igazított észak rettenetes medvéje. Kérem az örökkévaló Istent, hogy igazságos küzdelmünkben adjon diadalmat. Buzgón kérem a jóságos Istent, hogy minden igazán küzdő magyart, osztrákot, németet, törököt és minden velünk érezőt áldjon és szenteljen meg; oltalmazza meg hidegben, melegben, hóban és sárban. Acélozza meg karját, lábát, erősítse meg szívét-lelkét abban a szent és magasztos küzdelemben, melyet a vitézek a harc mezején; a békés polgárok, öregek, ifjak, asszonyok és gyermekek a sok nélkülözésben, a házi és mezői munkában, kettőzött munkával, takarékos-sággal küzdenek, harcolnak a vadabbnál vadabb, muszka, szerb s több ezekhez hasonló ellenséggel szemben.

A népeknek ez a rettenetes nagy csatája az igazságnak a gonosz-sággal szemben vívott nagy küzdelme. S nekem nagy és erős a hitem, hogy a gonosz-ság az igazságot meg nem semmisítheti.

Kedves Domokos barátom, ma márc. 12-én d. u. 3 órakor az előbbi sort mikor bevégeztem, éppen akkor jött a postás és hozta leveledet is, melyet 10-én írtál. — Örömmel olvastuk, hogy egészséged jó van. Hála legyen érte a jó Istennek! Aztán azt is olvastuk, hogy derék Gyergyóbeli fiakkal és egy recsenyédivel vagy, kik mindnyájan férfias bátorsággal és hazafias lelkesedéssel készek szent magyar hazánk fenntartásáért és békességéért hadba vonulni.

A magyarok erős és hatalmas Istene legyen is mindnyájatokkal édes székely testvéreim! Ámde ti is legyetek a jó Istennel, mint Istennel van jó öreg királyunk, Vilmos császár s a muszkaverő hős és lángeszű Hindenburg. Mutassátok meg, hogy a vitéz Csaba vezér hős katonái és utódai vagytok. Keltsétek életre Hunyady János törökverő hatalmát, a hős kurucok és a félsteneknek nevezett szabadságharcbeli vitéz honvédek szellemét, akikről többször szóltam, olvastam a Gazdakörben és a lelki

Sionban is. Szemöket behunyva rohantak Bem apóval a muszkára, az ellenségre és küzdöttek a végsőkig, melynek láttára írta a nemzet nagy költője Petőfi azt, hogy:

„Csak nem fajult el még a székely vér!
Minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!”

Levelem hordozd szíved felett, hogy legyen védélmeződ, mint védélmezni fog buzgó imám után: a Seregek Istene is — úgy legyen — szívből kívánjuk

Városfalva, 1915 március 12.

Péter Sándor és felesége.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Létay Balázs emlékére az adakozás megkezdődött. Szivesek voltak az adakozók névsorát megnyitni: Ferencz József püspök úr 20 kor., Fekete Gábor főgondnok, Gál Jenő, Benkő Mihály gondnok urak, dr. Boros György 10—10 kor. (Fölhívjuk a figyelmet lapunk közleményére Létayról.)

Brassóba május 9-én köszönt be Kovács Lajos volt nagyajtai lelkész. A brassóiak örömmel várják a regeneratort. Új lelkészőkben egy szelid lelkű, szorgalmas, munkás, tapasztalt vezért nyernek. A beiktatásban részt vesz dr. Boros György e. főjegyző is.

Nagyajtára a főt. püspök úr ki-nevezte lelkésznek Taar Géza kadácsi lelkészt. Az egyházközség nem élt választói jogával, a főt. úr pedig olyan jeles szónokkal ajándékozta meg a szép egyházközséget, aki díszre lesz körének is. Gratulálunk mindkét félnek s kívánjuk, hogy egymást jól megértve éljenek.

Dr. Barabás Ábel tanár harci költeményeit a Petőfi Társaságban bemutatta Pakots József. Nehány szép darabot felolvasott s a nagy közönség tetszéssel fogadta a jeles ifjú író. Barabás a Petőfi Társaságban jól ismert író. Már több éve, hogy egy értékes dolgozatát Petőfiről kiadta a Társaság. Hogy e termékeny írónk a Társaságnak még sem tagja, csak úgy érthetjük meg, hogy Kolozsvárt vidéknek nézik, hova nehéz ellátni Budapestről a magas hegyek miatt. Barabás a háború kezdete óta sok becses cikkben tájékozta a német közönséget hazánkról. Csak most jelent meg egy cikke a Leipziger Illustrierte Zeitungban „Ungarn Heldengeist“ cím alatt, melyet sok más lap átvett.

Faluvégi Áron — pénzügyi tanácsos. A pénzügyminiszter egy hosszú, fáradhatlan tevékenységgel végzett hasznos szolgálatot jutalmazott meg, midőn Faluvégi Áront pénzügyi tanácsossá nevezte ki. Az ő neve nem ismeretlen olvasóink

előtt, mert lapunkat cikkeivel gyakran fölkereste. Bár hivatala nagyon elfoglalta, mégis mindig élénken érdeklődött egyházi ügyeink iránt s talált módot ennek bebizonyítására. A budapesti unitárius egyházköztségnek megalakulása óta tevékeny tagja, presbytere. 15 év óta jegyzője; a Bp. Dávid Ferenc Egyletnek 10 év óta alelnöke. Erdemei méltánylásául a múlt évben az Egyh. Főtanács is állandó tagjává választotta.

A kolozsvári unitárius egyházközség legutóbbi ülésén keblbi tanácsosoknak választotta: Árkosi Lajos, dr. Balázs Ferenc, dr. Boros György, dr. Ferencz József, Kelemen Lajos, Lászlóczky Sámuel, Vári Albert; főtanácsai képviselőknél 3 évre Müller Gyulát és Székely Sándort, egyházköri képviselőnek pedig Székely Sándort.

Konfirmációra készül sok száz ifjú unitárius. Hadd nőjjön a gárda, mert minden új nemzedékre új munka vár. A lelkipásztor soha sem jár oly közel a szívekhez, mint ezek között a gyermekifjak között. Bizonytal meg is ragadja őket és magánál tartja azzal a láthatlan köteléssel, amely őt lelkipásztornak nevezeti. Ez idén is van egy nő konfirmáló: Kovács Sándorné Zilahon. Most egy ifjút készít elő. A ref. lelkész fogja kikérdezni. Ez lehet ám nagy lelki gyönyörűség!

A „Kismező” ismét méltó régi nagy híréhez. Ismét a diákok kertje. Igaz, hogy a régi nehéz időkben szőlőt termeltek benne. Azt kellett megmunkálni és őrizni a diákoknak, azért kaptak sokan még kemény büntetést is, ha az

őrizés körül hiba esett. Akkor a diákok jövedelmet csináltak belőle és kiosztották magok között. Most a hadi állapot azt parancsolta, hogy a játék helyére is veteményt ültessenek, mert nemcsak nekik, hanem az országnak is nagy szükség van bő táplálékra, hogy a katonákat elláthassa. Szép munka volt, amit ezek a fiúk végeztek. Ásót a vállra s csapatosan ki a kertbe. De nem magokra, hanem tanáraikkal és a tanár is ásott, gereblyélt. Jó példával járt elől s a tanuló verejtéke egybe folyt a tanárával éppen mint a harctéren az úr és nem úr vére a haza védelmében. Az ilyen munkán az Isten áldása van!

Árva gyermeket elfogadna egy gyermektelen unitárius család. A D. F. E. titkára értesült erről az örömdetes hírről. A gyermek — első helyen fiú — egy éven felüli lehet, föl 12 évesig. Az úri család gondoskodik a gyermek teljes ellátásáról és neveltetéséről. Ez a szép gondolat a háború hatása alatt keletkezett. Tehát olyan árváról van szó, akinek az apja a háborúban elesett és anyja sincsen. Ha szülőtlén árva nem jelentkezik, olyant is elfogad, akinek az anyja él. Az értesítést és jelentkezést lapunk szerkesztője továbbítja.

A háború krónikája. Nincs olyan kicsinynek látszó dolog, ami a háborúval kapcsolatos, minek ne lenne jelentősége. Az Unitárius Közlöny a magunk kis körében vállalkozott az adatok összegyűjtésére. Ne sajnálják olvasóink értesíteni a szerkesztőséget arról, ami községben vagy egyesekkel történik.

Dr. Wendte Bostonból levelet írt a főt. püspök úrnak. Jelzi, hogy a budapesti segélyt küldi. Nagyon aggódik az invasio miatt, mert az angol lapok tudósításaiból azt látja, hogy Magyarországra nagyon rossz sors vár a muszkák miatt. Köszönjük azt a jó érzésű érdeklődést, mellyel a veszélyt kívánja eltávolítani fejkünk fölül. Köszönjük, hogy hazánknek oly szép jövőt remélt s köszönjük, hogy szerencsénkért imádkozik összes amerikai hitrokonainkkal. Mi azon vagyunk, hogy a veszélyt elhárítsuk s ha látnák mit mivelnek a magyar vitézek a haza védelmében, biztonnal sietnének leszerelni azokat az amerikai hajókat, melyek szállítják ellenségeinknek a pusztító fegyvert.

11.400 imádságos könyvet küldöttünk ki a lelkeszi hivatalokhoz hadbanvonult katonáinknak és családjaik-

nak. A Dávid Ferenc irodalmi emlékalap ennél szebb missziót nem sokat teljesített. Nagy öröme is telik benne főpásztorunknak, ki az alapot megteremtette. Számos elismerő és köszönő levél érkezett.

A DFE. konfirmációi emlékkönyve a konfirmálók rendelkezésére áll 20 fillérért. Postai költség 12 fillér. Minthogy most a postai közlekedés bizonytalan, kérjük jó előre megrendelni.

Elhaltak. Özv. Kirscher Traugotné Kis Julianna ápr. 20 án. — **Özv. Sárkány Lajosné** ev. ref. tanár özvegye 87 éves korában. Orbók Ferencné édes anyját vesztette a tiszteletben álló matronában. — **Gyöngyössy István**, Gyöngyössy Béla kolozsvári egyh. gondnok, mint tanácsos, kedves, eszes és szépreményű tanuló fia elhunyt 18 éves korában övéi és mindnyájunk őszinte, mély bánatára.

Nyilvános elszámolás.

A brassói unitárius templom építésének céljaira tett adományok.

— IV. közlemény. —

13. A Szabó István 293. sz. gyűjtőívén: Szabó István asztalos Brassó 2 K, Szedalrik Antal 2 K, Uhr Károly 2 K, Miklóssy István 1 K, összesen 7 K.

14. Kolozsvári Bank 30 K.

15. A Szabó Sámuel 290. sz. gyűjtőívén: Szabó Sámuel máv. kalauz Brassó 1 K, Sándor István 50 f., Szabó Árpád 20 f., Bócskor F. 40 f., Boggyó Árpád 20 f., N. N. 20 f., N. N. 20 f., Máté Sándor 20 f., Derzsi Domokos 40 f., Székely Mózes 40 f., Bedő Ferenc 40 f., Gál Miklós 20 f., Kiss Károly 40 f., Pap Mózes 40 f., B. V. 40 f., Péter N. 40 f., Péterfi Áron 40 f., Borbély János 1 K, N. N. 40 f., Végh Benjámín 60 f., Kiss Sándor 1 K, Osváth Ferenc 1 K, Bartalis Samu 40 f., András Péter 30 f., Kiss András 30 f., Pál Ferenc 50 f., Varga Péter 40 f., Szatmári Dénes 50 f., Vári István 20 f., összesen 12 K 90 f.

16. A Pál János 277. sz. gyűjtőívén: Berkovits Bertalan 1 K, Jakab János 30 f., Tankó 30 f., N. N. 10 f., Csiki István 10 f.,

N. N. 10 f., Pap György 30 f., Blösz Károly 1 K, Magyar Sándor 1 K, Magyar Dénes 60 f., Demeter József 1 K, Pál János fogházör Brassó 30 f., Pál Zsuzsa 20 f., Fosér Jozsina 20 f., Cseh Károly 40 f., Fazakas Imre 30 f., összesen 7 K 50 f.

17. A Szöcs Dávidné 289. sz. gyűjtőívén: Benedek András 40 f., Simon István 40 f., Darkó József 20 f., Darkó András 20 f., özv. Darkó Imréné 30 f., Zoltán György 40 f., Mészáros Józsefné 20 f., Kádár Mihályné 30 f., Lőrincz István 20 f., Porzsojt Józsefné 1 K, özv. Ferencz Istvánné 60 f., Korod Józsefné 20 f., Bihari Józsefné 30 f., Varga Györgyné 20 f., Bihari Áronné 20 f., Benedek István 20 f., özv. Biró Józsefné 40 f., Body Ferenc 40 f., Darnóczi Sándorné 30 f., Fekete Józsefné 20 f., Dézsi János 20 f., Ferenc Róza 20 f., Réty Áron 40 f., id. Darkó Áron 20 f., özv. Péterfy Lőrincné 1 K, Kosa Mózesné 20 f., Ferencz Zsigmondné 50 f., Fazakas Anna 50 f., id. Lőrincz István 50 f., Atzél István 40 f., id. Zoltán György 1 K, Péter Zsuzsa 40 f., Henterné 40 f., Gáspár Ferenc 20 f., Péterfy Lajos 20 f., Mircea János 40 f., Korodi Mihály 40 f., Bodrezki Béla 2 K, Verzár Gyula 1 K, Stephan Józsefné 1 K, ifj. Simberszky József 50 f., Nagy Adám 40 f., összesen 18 K 90 f.

18. Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Kolozsvár 50 K.

19. A Benedek János 228. sz. gyűjtőívén: Benedek János Brassó 2 K, Kósa István 1 K, Hajdu Antoni 20 f., Eckert Lujza 20 f., N. N. 40 f., Schadt L. 1 K, Szóke Mihály 1 K, Fazakas József 2 K, Tandler M. 1 K, Kellner Anna 60 f., Theofilides Pál 40 f., Makkai István 30 f., Balázs Julianna 40 f., Veszeliné 80 f., Szabó Tamás 20 f., Jánosy Ödön 2 K, Csáka János 2 K, Csáka György 40 f., Seiler Jenő 2 K, N. N. 20 f., Gráf N. 30 f., N. N. 1 K, Heitz Dürr 50 f., Tutsek Jenő 2 K, ifj. Benedek Dénes 1 K, Bakó Sándor 40 f., Kozma Ferenc 30 f., Beke Antal 40 f., Bálint György 30 f., Ilyés Mihály 40 f., Antal Ferenc 50 f., Nagy Ábrahám 40 f., Botz János 60 f., Szabó András 1 K, András Miklós 1 K, Wagner S. 1 K, Mark József 20 f., Boda Sámuel 40 f., Puskás József 40 f., Kovács Gyula 40 f., Márkos Ferenc 40 f., Rácz János 40 f., Mikbas János 40 f., Bogotai Ferencné 1 K, N. N. 20 f., Kether György 20 f., Bengál A. 20 f., Hintalan Béla 40 f., Miklós Ferenc 40 f., összesen 33 K 20 f.

20. Gyulai Árpád, Kolozsvár 20 K.

Az 1—20. pontok alatt felsorolt adományok együttes összege kitesz 689 K 75 fillért.

A fenti összegeken kívül más adomány 1914. évi december 4. napjáig, amikor a közgyűlésen Veress György lelkész a lelkészi állásáról lemondott, az egyházközség pénztárába be nem folyt, s hogy a jelzett ideig még ily célú adomány érkezett volna, megállapítható nem volt.

(Vége.)

Dr. Vernes István
egyház közs. gondnok.

Az udvarhelyköri Df. fiókegylet pénztárába fizettek:

Ajtai János, Ajtai Jánosné, Vajda Antal, Péterfi Áron, Péterfi Aronné, Özv. Herman Károlyné, Tari Sándorné, Hrobony Amanda, Hermann Józsefné, Nők szövetsége és Unitárius Egyházközség 1915-re, Homoródalmás; Özv. Gergely Mózesné, Gergely Gyula, Kádár Lajos, Kádár Lajosné, Sándor Kálmán, Szatmári Ferenc és Unitárius Egyházközség 1915 re, Abásfalva; Marosi Márton, Marosi Mártonné, Bedó Albert és Bedó Albertné 1915-re, Homoródkeményfalva; Dombi János, Györfi István, Zoltán Sándor és Unitárius Egyházközség 1915 re, Homoródszentmárton; Péter Ödön 1915-re, Gyepes; Bálint Balázs, Deák Lajos és Máthé Mihály, 1915-re, Lókod; Sándor Gergely, Sándor Mózes és Unitárius Egyházközség 1915-re, Kénos; Bölöni Vilmos és Barabás András 1915-re, Székelyudvarhely; Ebert András, Barabás Vilmos 914—915-re, Györfi Mariska és Unitárius Egyházközség 1915-re, Székelyderzs; Szatmári Lajos, Szatmári Lajosné és Báró József 1915-re, Székelymuzsna; Gál József, Balázs János és Unitárius Egyházközség 1915-re, Recsenyéd; Máté Lajos és Unitárius Egyházközség 1915-re, Varosfalva; Kis György, Sigmond József, Unitárius Egyházközség 1915-re és Márkos András 1914-re, Homoródjánosfalva; Bedó Miklós, Nagy Gyula és Unitárius Egyházközség 1915-re, Homoródszentpéter; Pálfi Ákos, Bencze Gábor, Bencze Gáborné, Tamás Áron, Ürmösi József, Ürmösi Józsefné, Ifj. Barta Mózes, Unitárius Egyházközség 1915-re; Bencze Dénes, Szabó Mózes, Özv. Salamon Adolfné 1914-re és Pap Gáborné 1913-ra, Homoródszentpál; Demeter Dénes, Demeter Dénesné, Barabás Dénesné, Kelemen Lajos, Unitárius Egyházközség 1915-re, Benczédi Mózes 1910—1914. évekre, Karácsonfalva; Benczédi Pál, Benedek András, Nagy, Siketes Sándor, Özv. Sikó Elekné 1915-re, Péter József 1910—1915. évekre, Homorócujtalu; Dimén Gergely, Máthé János, Máthé Jánosné, Kisgyörgy Sándor, Kisgyörgy Sándorné, Kisgyörgy Zsuzsa, Kiss Károly és Unitárius Egyházközség 1915-re, Vargyas; Pál Gyula, Bekó Mihály, Szakács Miklósné, Pál Ferenc, Pál Ferencné, Dr. Máthé István, Dr. Papp Ferenc, Egyed Albert, Pál Jánosné, Wass Albert, Pollák Ignác, Bodó József, Benedek Imréné, Özv. Agyagási Sándorné, Kiss Endre és Unitárius Egyházközség 1915-re, Dr. Jakab Zoltán 1914—1915. évekre, Oklánd; Kisgyörgy Sándor 1913—1915 évekre, Székelyzsombor.

Akik ezen fiókegylethez tartoznak s nevüket nem találják meg a fenti jegyzékben, mindazokat felkéri a fiókegylet pénztárosa, hogy ne késsenek a fizetők rendjébe sorakozni.

Gálfi Lőrinc,
pénztárnok.

Egyesült Könyvnyomda

Részv.-Társ. Kolozsvár
Ferencz József-út 85.

Telefon: 856.

Az erdélyi részek legnagyobb nyomdaintézete.

UJDONSÁGOK!

Szüntelen imádkozatok! Irta: Murányi János ref. lelkész	—20 K
Ne sirj! Ulmutató a vigasztalás örök forrásához a Pécsi Behánia egylet kiadása	—20 ”
Élet és Halál. Vallásos elmélkedések. Irta: Muraközi Gyula . .	—80 ”
Jézus önarcképei. Hat elmélkedés. Irta: ifj. Victor János	2.— ”
Beszédek és homiliák francia szónokok műveiből. Átdolgozta Somogyi József ref. lelk.	2.— ”
Isten és a háboru. Irta: Nagy Lajos	—50 ”
Egyházi beszédek a világháboru idején. Irta: Kis József esperes-lelk.	3-40 ”
Hétköznapi templomi imádságok tekintettel a háborura. Irta: Har- sányi Pál gyomai ref. lelk.	—50 ”

Kaphatók: KÓKAI LAJOS könyvkereskedésében

Budapest IV., Kammermayer Károly-utca 3. szám.

Legcélszerűbb az összeget postabélyegekből vagy postautalvá-
nyon előre beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Nyomtatta az Egyesült Könyvnyomda Részvénytársaság Kolozsvárt.